

MAANLANDERS BELEIDSPLAN 2024-2028

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	pag. 2
HOOFDSTUK 1 MAANLANDERS IN HET KORT	pag. 3
1.1 Profiel	pag. 3
1.2 Missie	pag. 4
1.3 Visie	pag. 4
1.4 Kernactiviteit	pag. 5
1.5 Jeugdtheater, net even anders	pag. 5
HOOFDSTUK 2 ACTIVITEITEN EN ARTISTIEKE ONTWIKKELING 2020-2024	pag. 6
2.1 Herrie in de tent	pag. 6
2.2 Pegasus Wandelfestival	pag. 6
2.3 BAMBI, een theaterconcert voor stoere stuntelaars	pag. 6
2.4 WAKKER!, een ruimtereis voor nachtelijke piekeraars	pag. 7
HOOFDSTUK 3 ARTISTIEKE KOERS 2025-2028	pag. 8
3.1 Artistieke ontwikkeling	pag. 8
3.2 Een nomadisch bestaan	pag. 9
3.3 Werkwijze	pag. 10
HOOFDSTUK 4 DE MAANLANDERS PROJECTEN 2024-2028	pag. 11
4.1 WAKKER!	pag. 11
4.2 RAAR!	pag. 12
4.3 De Jukebox van Gevoel	pag. 14
4.4 Projecten 2027-2028	pag. 15
HOOFDSTUK 5 PUBLIEK	pag. 17
5.1 Primair onderwijs	pag. 17
5.2 Nieuw publiek	pag. 17
5.3 Aantallen	pag. 18
5.4 Publiekswerving	pag. 18
HOOFDSTUK 6 ORGANISATIE	pag. 19
6.1 Directie en medewerkers	pag. 19
6.2 Fair practice	pag. 19
6.3 Bestuur	pag. 19
HOOFDSTUK 7 GEOGRAFISCHE SPREIDING	pag. 20

INLEIDING

Het jeugdtheatergezelschap Maanlanders is in januari 2020 opgericht door theatermaker Annelies van Wieringen en educatiespecialist Thekla Wildekamp. ‘Ervaren starters met BIS-ambitie’ waren we: na onze jaren bij jeugdtheatergezelschap Kwatta in Nijmegen werd het tijd voor een eigen(zinnige) koers. Samen met een stevig bestuur deed Maanlanders een gooi naar de plek in de BIS voor een jeugdtheatergezelschap in de regio Oost, in Gelderland. Een stormachtige start als je het ons vraagt. Of brutaal misschien, of gewoon schaamteloos ambitieus. De uitkomst was hoopgevend:

Uit het advies van de Raad voor Cultuur:

De raad vindt de artistieke plannen van Maanlanders interessant en erkent het vakmanschap dat in het nieuwe gezelschap aanwezig is. Artistiek leider Annelies van Wieringen is een ervaren maker met een eigen signatuur. Ook spreekt uit de plannen een heldere visie op het maken van voorstellingen voor de jonge doelgroep. Voor opname in de Culturele Basisinfrastructuur 2021 – 2024 vindt hij het echter nog te vroeg.

Maanlanders ging vol moed en energie van start en heeft in de afgelopen vier jaar met opvallende projecten in Gelderland haar innovatieve werkwijze verder ontwikkeld en zich steviger in de regio geworteld. We ontwikkelden nieuwe theaterconcepten met een sterke artistieke signatuur, waarbij de participatie van het publiek een wezenlijk onderdeel werd. Onze projecten waren te zien op school, op locatie en in de Maanlanderstent. Zoals Het Pegasus Wandelfestival: een theatrale, muzikale wandeling op de Gelderse hei, De PinksterPicknick: een theatraal concert in het park, BAMBI: een muziektheatervoorstelling in de klas, BENNO: een jeugdopera in het speellokaal en twee cultuureducatie projecten in de Maanlanderstent op het schoolplein.

Een groot deel van deze projecten vond plaats in de cultuurregio Ede-Wageningen, waar Maanlanders inmiddels stevig is ingebed. Daarnaast heeft Maanlanders een groot netwerk van scholen, cultuurpunten en samenwerkingspartners uit de provincie Gelderland om zich heen verzameld. De ondersteuning van de gemeente Ede en de provincie Gelderland maakte het mogelijk om de organisatie te versterken. Thekla ontwikkelde zich tot zakelijk leider, met ondersteuning van een zakelijk assistent, Alien Stieger. Babsie van Alderen is de vaste producent bij alle projecten.

Vanuit deze positie en de ervaringen van de afgelopen vier jaar is een heldere koers ontstaan voor de komende jaren. In dit beleidsplan zetten we onze plannen uiteen.

Annelies van Wieringen, artistiek directeur
Thekla Wildekamp, zakelijk directeur

Bert Frolich, voorzitter
Agnes Bolwiender, secretaris/penningmeester
Tobias Ponsioen, bestuurslid

HOOFDSTUK 1 MAANLANDERS IN HET KORT

1.1 Profiel

Maanlanders is het jeugdtheatergezelschap uit Gelderland dat muzikaal ervaringstheater maakt voor kinderen van alle leeftijden en achtergronden, en voor hun leerkrachten en ouders.

Maanlanders zweeft door de ruimte en bouwt daar waar ze landt een unieke theatrale installatie.

Stel je voor: een hemelbed midden in de school, een levensgrote jukebox in de foyer, een Maanlander midden op het schoolplein of in de bibliotheek. Als je deze theatrale ruimte binnenstapt, beland je in een nieuw universum waar van alles is te ontdekken en te beleven. De sfeer is uitnodigend en prikkelend, en hier en daar is het misschien ook een tikje ongemakkelijk om je in deze nieuwe wereld te begeven, want niet alles staat nog vast. Er is muziek, er zijn verhalen en nieuwe vergezichten. Als toeschouwer blijf je niet veilig aan de kant staan: op speelse wijze word je verleid om mee te denken en te fantaseren en voordat je het weet ben je geen toeschouwer meer, maar doe je mee.

Aan het roer van Maanlanders staan artistiek directeur Annelies van Wieringen en zakelijk directeur Thekla Wildekamp. Annelies maakt ruim 20 jaar voorstellingen voor jong publiek van alle leeftijden: als gastregisseur bij o.a. Wederzijds, Stella Den Haag, Theatergroep Kwatta en Het Laagland. Daar maakte ze producties voor de kleine en de grote zaal, locatievoorstellingen, voorstellingen in de klas en in de trailer. Muziek speelt in al haar werk een belangrijke rol. Bij Maanlanders legt ze zich toe op het maken van voorstellingen/installaties waarbij het publiek actief betrokken wordt. Muziek en theater worden ingezet als kunstvorm waar de toeschouwer van kan genieten, maar ook als middel om de toeschouwer zelf in beweging te brengen en te verleiden tot interactie met de spelers en met elkaar. Dit gebeurt op lichtvoetige en humorvolle wijze waardoor het nooit voelt als een opdracht, maar als een vrolijke uitnodiging die je niet naast je neer kunt leggen.

Thekla is als docent drama opgeleid en heeft haar sporen verdiend als educatiespecialist bij meerdere jeugdtheatergezelschappen zoals Kalebas Producties, Theatergroep Kwatta en Theater Gnaffel. Haar grootste drijfveer is om zoveel mogelijk jonge mensen in aanraking te brengen met kunst. Al 15 jaar werkt zij in de provincie Gelderland voor diverse kunstinstellingen. Haar netwerk is groot en ze staat in nauwe verbinding met de vragen en wensen die er zijn op het gebied van cultuureducatie, zowel in de steden als in de regio's.

Maanlanders werkt graag samen en coproduceerde onder andere met Pier21 en Kasko. Voor de komende tijd staan samenwerkingen met Filmhub Oost en Het Laagland gepland. Daarnaast trekt Maanlanders voor elk project een talentvol team van zzp'ers aan. Terugkerende collega's zijn acteur en muzikant Joris Erwich, schrijver Simon van der Geest, muzikant Rohan Poldervaart en actrice Tessa de Lange.

1.2 Missie

Ieder kind verlangt naar ruimte, naar vrijheid, en ieder kind wil gezien en gehoord worden zoals hij of zij of hen nu is. Helemaal, met alles erop en eraan. Daar horen ook de minder fijne dingen bij zoals verdriet, boosheid, gestuntel, angst of gepieker.

De eigenzinnige, interactieve projecten van Maanlanders geven alle kinderen, van welke achtergrond, kleur of vorm dan ook, ruimte om te kunnen en mogen twijfelen en wankelen tijdens hun opgroeien. Op een humorvolle en lichte manier laat Maanlanders zien dat de lastige dingen van het leven er bij horen en zelfs heel belangrijk zijn. Want...

1.3. Visie

‘Wat niet beeft staat niet vast.’

Deze uitspraak van Tomáš Halík klinkt paradoxaal, maar wie trilt en beeft, staat steviger dan wie zich schrap zet. Bij een aardbeving stort een gebouw dat te stijf is eerder in dan een gebouw dat meebeweegt. Voor mensen geldt hetzelfde: echte stevigheid gaat hand in hand met flexibiliteit, met kwetsbaarheid.

Je kwetsbaar tonen kan ongemakkelijk zijn en vergt moed, maar waar het de prestaties zijn die ons van elkaar onderscheiden, zijn het de kwetsbaarheden die we met elkaar delen. In ons gestuntel en onze gebrekkigheid kunnen we in de ander een medemens herkennen. We stuntelen tenslotte allemaal en af en toe stijgen we daar bovenuit. We zijn een wonder én een kneus. Als we zo naar onszelf en de wereld om ons heen kunnen kijken kan er iets verzachten en kan er verbinding ontstaan.

Binnen het huidige onderwijssysteem ligt de nadruk grotendeels op basisvaardigheden en zaakvakken. Meetbaarheid van resultaten overheersen de manier waarop kinderen moeten leren. Veel van de gehanteerde methodes blijken niet effectief. De voortdurende evaluaties waaraan kinderen worden blootgesteld, creëren druk en spanning, waarmee de kans dat een kind zich kwetsbaar durft te tonen alleen maar kleiner wordt. Het onderwijs moet kinderen echter niet alleen voorbereiden op het behalen van een kwalificatie maar ook op hun deelname aan het culturele en maatschappelijke leven. Juist onderwijs in kunst en cultuur levert een waardevolle bijdrage aan de algemene en persoonlijke vorming. Leerkrachten erkennen het belang hiervan. We zien en horen echter dat het er in de praktijk vaak bij in schiet:

‘Veel tijd gaat zitten in nieuw bedachte methodes voor spelling en rekenen. Daarnaast is er een berg aan systemen waarbij dingen vastgelegd moeten worden. Alles moet worden geregistreerd. Het is veel. We willen te veel. Er blijft weinig tijd over om eens rustig te gaan zitten om je af te vragen waarom die ene leerling ineens zo stil is. Het welzijn van de kinderen verbeteren... Juist dáárom ging ik het onderwijs in. Om kinderen echt te zien. Ze dingen te leren over het leven. Maar de praktijk is dat ik daar nauwelijks aan toekom.’

Marieke van Leeuwen, leerkracht en actrice bij het Bambi co-creatie project in 2022

Ook lijkt het alsof ouders in deze tijd steeds beschermender en angstiger worden als het om hun kinderen gaat. Gevoelige onderwerpen worden vermeden in plaats van bespreekbaar gemaakt. De rauwere en ongemakkelijke kanten van het bestaan worden weggepoetst of uit het zicht gehouden.

Juist door ‘het beven’ en alles wat daarbij hoort ruimte te geven wil Maanlanders haar jonge publiek de stevigheid bieden die nodig is om om te gaan met de complexiteit van de huidige wereld en met het onbekende van de toekomstige wereld.

Maanlanders landt op basisscholen en brengt een eigen theatrale installatie mee. Een week lang vormt deze installatie de creatieve plek binnen de school. Door middel van een interactieve muziektheaterervaring voor de kinderen, leerkrachten en ouders creëren we een nieuwe ruimte:

ruimte voor het kind achter de leerling,
ruimte voor de mens achter de leerkracht,
ruimte om ervaringen met elkaar te delen,
ruimte voor reflectie en bewustzijn,
ruimte voor verbazing over jezelf en de ander,
ruimte voor fantasie en creativiteit.

Op die manier ontwikkelen kinderen vaardigheden die onmisbaar zijn om op te groeien tot een veerkrachtig, autonoom en moedig mens.

1.4 Kernactiviteit

Als er één ding helder is geworden voor Maanlanders in de afgelopen vier jaar is dat tijd de belangrijkste voorwaarde is om kinderen een theaterervaring te geven die iets openbreekt en die beklijft. Zeker als in het aanbod de meer gevoelige, kwetsbare onderwerpen worden aangeraakt. Het spelen van een voorstelling met aansluitend een kort nagesprek volstaat dan niet. Er is meer tijd nodig om elkaar te leren kennen, te kijken wat er onder de oppervlakte speelt, een verbinding aan te gaan en te kunnen verdiepen.

Daarom ontwikkelt Maanlanders samen met een team van professionals per seizoen een **theatrale installatie**. Binnen deze installatie creëert Maanlanders een interactieve muziektheaterervaring, vaak gecombineerd met andere kunstdisciplines (film, beeldende kunst). We bouwen een zintuiglijke wereld waarin de theatrale norm doorbroken wordt en waarin het publiek midden in de actie geplaatst wordt. De installatie toert langs 10 scholen en blijft telkens een week staan. Daarnaast reist de installatie voor vrij publiek langs andere locaties zoals theaters en bibliotheken.

Alle klassen van groep 3 t/m groep 8 bezoeken gedurende deze week de theatrale installatie en verdiepen deze ervaring vervolgens met een **educatief project**.

De theatrale installatie komt tot stand door middel van een unieke werkwijze die het mogelijk maakt om kinderen, leerkrachten en ouders ook al in de ontwikkel-, en repetitie fase te betrekken. Alle projecten worden namelijk gestart met een **artistiek vooronderzoek**. In co-creatie met kinderen wordt artistiek materiaal ontwikkeld dat onderdeel wordt van de theatrale installatie.

Een deel van het **repetitieproces** vindt tevens plaats op de school, wat ruimte geeft voor interactie en feedback. Voor een uitgebreide beschrijving van de werkwijze, zie hoofdstuk 3, paragraaf 3.3

1.5 Jeugdtheater, net een beetje anders

Maanlanders is geen traditioneel jeugdtheatergezelschap en onderscheidt zich met haar werkwijze en artistieke product op meerdere vlakken:

Maanlanders ontwikkelt een geheel nieuwe werkwijze die het mogelijk maakt haar publiek in alle fases van het maakproces intensief te betrekken.

Maanlanders gaat in co-creatie met haar publiek. Er wordt daadwerkelijk samen gebouwd, op basis van inspiratie, ervaringen en nieuwe inzichten over en weer. We zorgen daarmee voor een inclusieve en diverse leeromgeving. Er is ruimte voor verschillende perspectieven en vormen van artistieke expressie. De participatie van kinderen en leerkrachten versterkt bovendien het gemeenschapsgevoel in en rondom de school.

De langdurige aanwezigheid op een school van iedere betrokken Maanlander (zowel directie, spelers, educatie als techniek) maakt de uitkomst van elk project eigen, nieuw en onontdekt: er is het kader van het concept en van de installatie, maar wat daarbinnen gebeurt, in een combinatie van professionals en medemakers uit de school zelf, maakt elke voorstelling uniek en actueel.

We bieden een hoogwaardig artistiek product in de vorm van een theatrale installatie. Door het publiek uit te nodigen om met elkaar in een groot bed te komen liggen of in een jukebox te stappen bieden we een context die verrassend en anders is. Voor zowel jong als oud. We verbinden de educatie volledig met het artistieke product. De educatie verrijkt de kunstvorm en is geen los onderdeel meer dat door de leerkracht zelf uitgevoerd dient te worden. De kunstbeleving wordt op deze manier meer dan een momentopname, zo wint deze aan kracht en blijft de impact voortduren.

HOOFDSTUK 2 ACTIVITEITEN EN ARTISTIEKE ONTWIKKELING 2020-2024

Omdat de activiteiten van de afgelopen jaren een goede illustratie geven van de inclusieve werkwijze en de groeiende artistieke ontwikkeling van Maanlanders volgt hier een beknopte terugblik. De bevindingen laten een ontwikkeling zien die het fundament vormt voor de komende vier jaren.

2.1 Herrie in de Tent

In 2020 maakten we Herrie in de Tent. Dit project ontstond uit het feit dat we ondanks de beperkende coronamaatregelen ons jonge publiek toch wilden bereiken.

We zetten een grote tent op, midden op het schoolplein en werkten daar (coronaproof) een week lang met alle klassen. We legden van tevoren niet precies vast wat we gingen doen. Uitgangspunt was om te kijken wat er leefde bij de kinderen en daarmee op een creatieve manier aan het werk te gaan. Samen met acteur en muzikant **Joris Erwich** en popartiest **Lavalu** (Mariëlle Woltring) zongen, speelden en filosofeerden we. Er ontstonden liederen op basis van de verhalen en ideeën van de kinderen zelf. Aan het einde van de week gaven we een concert met de hele school. Een geweldige verbindende ervaring. We voerden dit project uit op drie verschillende scholen in de gemeente Ede en ook voor de kinderen van AZC Arnhem.

We ontdekten de grote meerwaarde van meerdere dagen achter elkaar op een school aanwezig te zijn. Er was tijd om de kinderen te leren kennen, in te spelen op de dynamiek van de groep en een sfeer te creëren waarin kinderen hun creativiteit konden uiten. Kinderen die eerst nog terughoudend waren, sprongen gaandeweg ook aan boord. Er was ruimte om tussentijds leerkrachten te spreken en hen te betrekken bij het creatieve proces van de kinderen. Ook merkten we dat 'de Tent', een bepaalde aantrekkingskracht had op de kinderen. Wij als makers ervoeren dat het anders was dan werken met kinderen in een klas of speellokaal. We konden er onze eigen sfeer creëren, bleven een eigen identiteit behouden en werden geen gewone juf of meester.

2.2 Pegasus Wandelfestival

In 2021 maakte Maanlanders het Pegasus Wandelfestival i.s.m. Het Akoesticum en de Gemeente Ede. Maanlanders gaf op muzikale en theatrale wijze vorm aan een wandeling die in het teken stond van herdenken, beseffen en beleven. Maanlanders verzamelde een diverse groep professionele acteurs, zangers en muzikanten en stelde aan ieder van hen de vraag: wat is vrijheid voor jou? De antwoorden werden vormgegeven in korte muzikale verhalen. De spelers verspreidden zich in kleine clubjes langs de wandelroute en vormden muzikale stempelkasten. De wandelaars liepen langs deze stempelkasten en in de ontmoeting werden de verhalen over vrijheid gedeeld. Ook leerden de wandelaars zin voor zin een lied aan dat op het eindpunt met iedereen gezongen werd.

Maanlanders bracht een interactie tot stand tussen de spelers en de wandelaars. Niet één verhaal was leidend, maar de meerdere theatrale en muzikale elementen vormden samen een geheel.

Het gezamenlijk creëren van deze theaterervaring had een grote impact op de betrokkenen en versterkte de inhoudelijke betekenis.

2.3 BAMBI, een theaterconcert voor stoere stuntelaars

Vanuit het Pegasus Wandelfestival en de ervaring die we op deden met Herrie in de Tent ontstond het idee om verhalen van kinderen te verzamelen en deze een plek te geven in onze nieuwe voorstelling BAMBI. Op drie verschillende basisscholen verzamelden we samen met actrice **Marieke van Leeuwen** en muzikant **Rohan Poldervaart** een week lang verhalen van de kinderen over vallen en opstaan in de figuurlijke zin, over opgevoed worden en over mijlpalen die passeren als je jong bent. Deze verhalen dienden vervolgens als materiaal voor **Simon van der Geest**, die het script schreef. Het waren bijzondere weken, waarin de kinderen openbloeden, zich gehoord en gezien voelden en enthousiast deelden en mee creëerden. Het materiaal wat we ophaalden (o.a. brieven, dromen over later en opvoedregels) inspireerde schrijver Simon van der Geest en thema's uit de verhalen vonden een plek in het stuk. Deze muzikale klassenvoorstelling, gezongen en gespeeld door Rohan Poldervaart, Judith Adema en Joris Erwich, toerde langs basisscholen in Gelderland en speelde 56 keer.

2.4 WAKKER! een ruimtereis voor nachtelijke piekeraars

Naar aanleiding van BAMBI, wilde Maanlanders deze werkwijze van co-creatie verder uitwerken en verdiepen, zodat de verhalen van de kinderen een nog wezenlijker onderdeel vormen van het uiteindelijke artistieke product. Met het project WAKKER! dat op dit moment gespeeld wordt, is dat gelukt. We gingen opnieuw in co-creatie met kinderen op een school, maar besloten met kleinere groepen te werken. Dat maakte het mogelijk om dieper op de verhalen en ervaringen van kinderen in te gaan. Met filmmakers **NIEK&NENA** uit Nijmegen werd een filmstudio op school gebouwd. Kinderen vertelden liggend in bed hun eigen verhalen over wakker liggen. Deze fragmenten zijn gemonteerd tot korte video's die onderdeel zijn van de theatrale installatie in het project WAKKER!

HOOFDSTUK 3 ARTISTIEKE KOERS 2025-2028

Bovenstaande ervaring heeft geresulteerd in een duidelijke koers voor de komende jaren. Zowel voor de werkwijze en de vorm van de artistieke projecten, als voor de manier waarop we ons door de provincie bewegen.

3.1. Artistieke ontwikkeling

Om de artistieke ontwikkeling van Maanlanders te beschrijven is het nodig kort iets te vertellen over de opleiding tot stembevrijder die artistiek directeur Annelies van Wieringen in 2017 afrondde. Stembevrijden is een manier van improviserend zingen waarbij je je continu verhoudt tot 'het nu'. Wat leeft er nu in mij en hoe klinkt dat? In deze opleiding raakte Annelies nog meer doordrongen van het feit dat werkelijk alles in een mens ertoe doet; het verlangen en de weerstand, het licht en het donker. Alles wil geuit, gehoord, gezien en gedeeld worden. Haar manier van muziektheater maken is hierdoor sterk beïnvloed en in de afgelopen jaren zocht ze in haar werk steeds meer naar 'het nu'. Ze ging op zoek naar manieren om haar jonge publiek actief te laten deelnemen om daarmee hun eigen stem en eigen verhaal een plek te geven. Daarnaast haalde ze haar inspiratie en zeggingskracht steeds vaker uit de verhalen van de acteurs en muzikanten met wie ze werkt.

Ze ervaart dat het theater dat ze maakt hier rijker, actueler en impactvoller door wordt. Het is daarom dat Annelies deze manier van kijken en maken nog radicaler gaat inzetten. Vanuit het diepgewortelde besef: het is er al. Ze gaat kijken wat er leeft in onszelf, in het artistiek team met wie ze werkt en in het publiek. Ze hoeft het alleen maar te zien, op te pakken, te onderzoeken en vorm te geven. Vorm te geven met alles wat we ze als maker in huis heeft: de kracht van de verbeelding, inleving, muziek, licht, taal en vormgeving.

Geen vooraf verzonden verhalen, geen dichtgetimmerde toneelstukken met een begin, midden en een eind, geen fictieve personages. In plaats daarvan voorstellingen met een open structuur, caleidoscopische muzikale vertellingen en ruimte voor interactie met het publiek.

Deze dramaturgische opbouw maakt het mogelijk om als de situatie daarom vraagt *, een scène weg te laten of een volgorde om te draaien, zonder dat dit afbreuk doet aan de zeggingskracht. Om het werk voor alle leeftijden geschikt te maken, differentiëren we in de keuze voor bepaalde scènes, de lengte en de speelstijl.

*Bijvoorbeeld wanneer in de interactie tussen speler en publiek ter plekke een waardevolle uitwisseling ontstaat die aandacht en tijd verdient.

Voor Annelies is dit een uitdagende nieuwe stap in haar jeugdtheaterwerk. Er is vertrouwen voor nodig, openheid om echt te kijken, nieuwsgierigheid en misschien wel het allerbelangrijkste: het vraagt om zelf kwetsbaar te zijn, om te durven wankelen tijdens het grootbrengen van een nieuwe voorstelling.

Deze manier van werken vereist heldere kaders en een groot vakmanschap van alle betrokkenen. Een heldere afgebakende onderzoeksvraag in combinatie met de vooraf bepaalde theatrale ruimte geeft richting. Hoe deze ruimte wordt ingevuld blijft echter open en stap voor stap zal duidelijk worden welke verhalen hierin een plek vinden en hoe deze er precies uit gaan zien.

Dit vraagt om specifieke medemakers. Makers die graag alle kanten van zichzelf inzetten, die flexibel zijn en graag in nauw contact met de doelgroep maken en spelen.

Alle namen in het plan zijn mensen met wie Annelies eerder werkte en/of die over deze capaciteiten beschikken.

Annelies van Wieringen heeft als mens en maker de gave om op de theatervloer en daarbuiten ruimte te creëren voor -met name- alle ongemakkelijke, onhandige en onbegrijpelijke gedachten en gevoelens waar ieder mens mee worstelt. Annelies weet hiervoor een noodzakelijke en veilige speelruimte te creëren, waardoor er ontspanning kan ontstaan, de ontlading mag volgen en de wezenlijke verhalen vanzelf gedeeld willen worden. Elk kind, elke klas, elke leerkracht en elke school mag van geluk spreken, als Annelies zich met al haar afgestemde aandacht en haar Maanlandersteam een poos over hen ontfermt en zich volledig in hen verdiept. Dat Annelies zich met haar gave en grote artistieke expertise nu wil toeleggen op langere verbindingen met en op scholen, is de beste keuze en meest logische ontwikkelingsstap voor een toekomstbestendige theaterpraktijk voor onze nieuwste generaties. Ik verheug me erop haar daarin vanuit Het Laagland te volgen en van haar te leren.

Inez Derksen

Artistiek directeur & regisseur van Het Laagland (BIS jeugdtheater)

3.2 Een Nomadisch Bestaan

Vanuit de hierboven beschreven artistieke ontwikkeling komt de keuze voort om ons niet terug te trekken binnen de muren van een theater of repetitieruimte, maar te kiezen voor een nomadisch bestaan. Maanlanders is een rondtrekkend gezelschap, zonder vaste verblijfplaats. Als een satelliet zweeft Maanlanders door de provincie met onder andere de school als plek om voor langere tijd te landen. Er zijn scholen in de regio Ede Wageningen waarmee we inmiddels een warme band hebben opgebouwd. We kunnen er kosteloos repeteren, een proefbouw van een installatie doen of een filmstudio bouwen.

- **Nomadisch denken**

Maanlanders is niet alleen in praktische zin nomadisch. Het nomadische gedachtegoed, gevormd door filosoof Gilles Deleuze, vormt inhoudelijk een zeer inspirerend uitgangspunt voor onze manier van werken en artistieke producten. Deleuze gebruikt de metafoor van nomadisch zijn voor een manier van denken die breekt met vaste structuren en gevestigde normen en in plaats daarvan beweging, flexibiliteit en vrijheid omarmt. Zoals een reiziger die geen gebaad pad volgt maar liever verschillende ideeën, perspectieven en mogelijkheden onderzoekt. Deze manier van denken omarmt veelheid, diversiteit, complexiteit en erkent dat de realiteit constant aan verandering onderhevig is. Het moedigt aan tot nieuwsgierigheid, experiment en openheid naar verschillende perspectieven op de werkelijkheid.

- **Nomadisch in de manier van werken**

Elk project van Maanlanders begint bij een door Annelies geformuleerde onderzoeksvraag waarmee het artistiek vooronderzoek kan gaan plaatsvinden. Vanuit openheid en nieuwsgierigheid wordt er een inhoudelijke en artistieke dialoog aangegaan met de kinderen. Het laat kinderen zien dat hun verhalen ertoe doen en dat ze een belangrijk onderdeel zijn van de maatschappij. Door in dit vooronderzoek op scholen met een diverse populatie te landen en kinderen van groep 3 t/m 8 te betrekken ontstaat veelkleurig, authentiek en kwetsbaar materiaal, met onverwachte uitkomsten.

Dit materiaal vormt de koers en artistieke input voor de te maken theatrale installatie. Door de kinderen die de installatie bezoeken deze verschillende perspectieven en levenswijzen te tonen, vergroten we hun begrip van de wereld om hen heen. Het ontwikkelen van tolerantie voor diversiteit is van essentieel belang voor een inclusieve samenleving.

- **Nomadisch in het artistieke product**

De theatrale installatie die wordt ontwikkeld is altijd een fysieke ruimte, waarbinnen verschillende elementen samen een zintuiglijke wereld vormen. Er is spel, muziek, zang en beeld. Het materiaal van het vooronderzoek is erin verwerkt en er is ruimte voor interactie en participatie. Dit houdt per definitie in dat de installatie en de ervaring die daarbinnen plaatsvindt niet van A tot Z vastligt, zoals dat bij een traditioneel toneelstuk het geval is. Het is een theatraal werk met een open structuur die allesbehalve statisch is, maar juist heel dynamisch.

3.3. Werkwijze

Bovenbeschreven koers vraagt om een innovatieve werkwijze. Deze ziet er als volgt uit

FASE 1 Artistiek vooronderzoek:

Elk nieuw project van Maanlanders start met een artistiek vooronderzoek op een basisschool.

Voor dit onderzoek staat een vraag of een thema centraal. Dit onderzoek wordt uitgevoerd samen met een artistiek team (een speler/muzikant, componist, vormgever) in en om een levensgrote Maanlander.

(Deze Maanlander wordt gemaakt door vormgever Calle de Hoog voor het Artist in School project LIFT OFF dat Maanlanders in samenwerking met Het Laagland in het najaar van 2024 uitvoert.)

De Maanlander heeft alles aan boord om een creatief onderzoek aan te gaan met kinderen: muziekinstrumenten, opnameapparatuur, schrijf- en tekenmateriaal, en rekvisieten. In co-creatie met de kinderen wordt gedurende een maand door het artistieke team materiaal ontwikkeld n.a.v. de verhalen en ideeën van kinderen. Dit materiaal wordt onderdeel van de te maken theatrale installatie.

FASE 2 Maken en monteren:

Naar aanleiding van het artistiek vooronderzoek gaan Annelies en het artistieke team het repetitieproces in en ontwikkelen in de theatrale installatie een interactieve muziektheaterervaring. De verhalen van de kinderen die verzameld zijn worden hier onderdeel van. Een groot deel van dit repetitieproces vindt plaats op, of nabij een school, zodat kinderen ook in deze fase actief betrokken kunnen worden: een scène wordt getoetst, een interactieve opdracht wordt getest, een eerste doorloop wordt gespeeld.

De uiteindelijke montage vindt plaats in een repetitieruimte, waarbij alle focus en aandacht kan gaan naar de theatrale vorm van de installatie, spel, muziek en techniek.

FASE 3 Spelen:

Maanlanders komt een week naar school met de theatrale installatie (een hemelbed, een rariteitenkabinet of een levende jukebox). Alle kinderen van groep 3 t/m 8 bezoeken de installatie. Ook voor leerkrachten wordt een middag gereserveerd om de theatrale ervaring in de installatie met elkaar te beleven en er is een speciale avond voor ouders/verzorgers. Binnen de installatie creëert Annelies een zintuiglijke wereld waarin de theatrale norm doorbroken wordt en waarin het publiek midden in de actie geplaatst wordt.

Aan elk project verbindt Maanlanders een educatieve partner die vanuit zijn of haar kunstdiscipline een educatief project ontwikkelt dat in dezelfde week plaatsvindt op school. De theatrale installatie gaat vervolgens op 'tour' langs minimaal 10 scholen.

HOOFDSTUK 4 DE MAANLANDERS PROJECTEN 2024-2028

4.1 WAKKER! een ruimtereis voor nachtelijke piekeraars (januari t/m juni 2024)

WAKKER! wordt in 2024 gespeeld op 10 basisscholen. Vanwege de grote vraag naar dit project en de beoogde duurzaamheid van onze installaties gaat WAKKER! in 2025 in reprise.

Thematiek

In WAKKER! neemt Maanlanders haar jonge publiek mee naar het moment tussen naar bed gaan en in slaap vallen. In die overgang van de dag naar de nacht kan heel wat gebeuren. Je ligt in je bed, zonder afleiding. Je bent aan jezelf en je gedachten en gevoelens overgeleverd. Dingen die je bezig houden krijgen de kans om boven te komen drijven... Die ruzie op het schoolplein met je beste vriend. Verdriet, omdat je liefste tante ziek is. Spijt van iets gemeens dat je tegen je broertje hebt gezegd. Twijfel of dat meisje waar je verliefd op bent jou nou leuk vindt of niet.

Doel

Het niet kunnen slapen is een moment dat we allemaal kennen, maar waarin iedereen andere dingen beleeft. Door dit moment als uitgangspunt te kiezen, wil Maanlanders op speelse wijze verhalen bij kinderen losmaken die verder gaan dan de dagelijkse anekdotes die je gemakkelijk op het schoolplein of in de kring deelt. Maanlanders wil letterlijk en figuurlijk een ruimte creëren waarin kinderen voelen dat ze ook de verhalen kunnen delen die moeilijker te vertellen zijn, om zo te kunnen ontdekken dat je niet alleen bent. Dat je niet de enige bent die iets spannend vindt, die piekert of droomt. Door deze verhalen te delen leren kinderen elkaar beter kennen en ontstaat er een gevoel van herkenning. Dit zorgt voor een verbondenheid en bemoediging, die minder makkelijk ontstaat in de dagelijkse schoolsetting.

Artistiek vooronderzoek

Het artistieke vooronderzoek vond in het najaar van 2023 plaats op basisschool Uniek, een kleine diverse school, in een kwetsbare wijk in Ede. Via klassikale gesprekken leerden we de kinderen kennen en spraken we over wakker liggen. In kleinere groepjes spraken we verder en diepten we hun verhalen uit. Vervolgens bouwden we een filmstudio in het speellokaal en zijn de verhalen van dertien kinderen opgenomen terwijl ze in een bed lagen. Dit leverde oprechte, intieme portretten op. De kinderen vertellen over hun rituelen voor het slapengaan en over de dingen waar zij om wakker liggen. Dingen waar ze zich op verheugen of over dromen, maar ook de dingen waar ze bang voor zijn of over piekeren.

De verhalen zijn ontroerend, aanstekelijk en soms ook kwetsbaar. Het beeldmateriaal werd gemonteerd in losse videoclips. We maakten een versie voor de middenbouw (groep 3,4,5) en een voor de bovenbouw (groep 6,7,8)

De Theatrale Installatie: Het Hemelbed

Voor WAKKER! wordt een hemelbed opgebouwd op de school die de kinderen bezoeken met hun eigen klas. In pyjama met lievelingsknuffel. Daar ontmoeten ze Tessa. Tessa vertelt dat ze lijdt aan slapeloosheid. Al zo lang ze zich kan herinneren heeft ze periodes dat ze niet kan slapen. Ze is met bed en al naar school gekomen om te kijken of de kinderen haar kunnen helpen. Ze nodigt ze uit om in haar bed te komen liggen. De kinderen nestelen zich op een eigen plekje, met kussen en deken. Dit doorbreekt op een speciale manier de dagelijkse

realiteit en zorgt voor een intieme sfeer. Op de hemel van het bed wordt vervolgens de film vertoond waarin kinderen uit het vooronderzoek vertellen waarover zij wakker liggen. De filmfragmenten worden afgewisseld met muzikale persoonlijke verhalen van Tessa. Ze vertelt hoe ze als kind van 6 bang was van alle geluiden in huis en daardoor niet durfde te gaan slapen. Ze vertelt hoe ze op 11-jarige leeftijd fantaseerde over hoe ze de wereldleiders streng toesprak en dat er daardoor een einde kwam aan alle oorlog en armoede in de wereld. Ze vertelt over hoe ze als jonge vrouw voor het eerst verliefd was en uren lag te piekeren of die ander haar ook leuk zou vinden of niet. Vervolgens stelt Tessa vragen aan de kinderen in het bed. Ze geeft ze de gelegenheid om iets uit te wisselen met degene die naast ze ligt en ze vraagt ze mee te zingen met haar slaaplied.

Educatie

Voor de educatie werkt Maanlanders samen met FilmhubOost. FilmhubOost adviseert en inspireert iedereen in Gelderland en Overijssel die bezig is, of aan de slag wil met film- en beeldeducatie. Er blijven 10 filmsets van FilmhubOost achter op school waarmee kinderen hun eigen ervaringen en verhalen uitwerken in een korte film. De middenbouw gaat een stop-motionfilmje maken. De bovenbouw gaat een film maken met behulp van een greenscreen.

Artistiek Team

Conceptontwikkeling: Annelies van Wieringen en Thekla Wildekamp

Spel: Tessa de Lange

Regie: Annelies van Wieringen

Film en video: NIEK&NENA filmproducties

Compositie: Joris Erwich

Filmeducatie: Filmhub Oost

Vormgeving Hemelbed: Pleun Verhees

Techniek: Babsie van Aalderen

Educatie: Thekla Wildekamp

4.2 RAAR! een ode aan het eigenaardige (seizoen 2025 - 2026)

Thematiek

Niemand is hetzelfde, iedereen is anders. Je zou kunnen zeggen dat we allemaal volstrekt eigenaardige wezens zijn. Toch zijn we er vaak op gericht om zo min mogelijk af te wijken. We willen voldoen aan de norm, zodat we 'erbij te horen'. We passen ons dus aan en doen concessies aan onze eigenheid. Dit aanpassen start vaak al jong. Meestal rond de kleuterleeftijd als kinderen op de basisschool komen. Dan blijkt roze ineens iets voor meisjes en niet voor jongens, om maar een simpel en toch meteen kenmerkend voorbeeld te noemen. Maar er echt bij horen, oftewel je echt verbonden voelen kan alleen maar als daadwerkelijk alles van jou mee mag doen. In RAAR! gaat Maanlanders op onderzoek uit naar wat normaal is en wat vreemd en naar wie of wat dat bepaalt.

Doel

We gaan kijken of we van 'eigenaardig', het nieuwe 'cool' kunnen maken. Dat eigenaardigheden geen reden zijn om iemand uit te sluiten of te pesten, maar juist om meer van diegene te weten te komen. We willen oordelen losweken, openheid creëren rondom dingen waar je je in eerste instantie misschien voor schaamt. We willen kinderen laten ervaren dat het behalve ongemakkelijk ook leuk en waardevol is om je eigen eigenaardigheden te delen, omdat je op die manier kunt ontdekken dat je niet de enige bent met iets gekks of afwijkends. Dit zorgt voor lucht, humor en verbinding.

Het (eigenaardige) Artistieke Vooronderzoek

Maanlanders komt met de Maanlander van het project LIFT OFF naar school en verblijft daar vier weken. Het onderzoeksteam, oftewel de bemanning bestaat uit theatermaker Annelies van Wieringen en educatiespecialist Thekla Wildekamp, vormgever **Calle de Hoog** en schrijver **Simon van der Geest**. Dit team is in wisselende samenstelling aanwezig. Annelies is de continue factor. Samen met de kinderen gaat dit team op onderzoek uit.

Stap 1. We gaan we op zoek naar alle mogelijke eigenaardigheden van onszelf, de kinderen en van de leerkrachten. Een mens kan immers eigenaardig zijn op vele vlakken. Uiterlijk; je lijf, je gezicht, hoe je je kleedt, hoe je je beweegt. Gedrag; hoe je doet, je karaktereigenschappen. Innerlijk; wat je denkt, wat je voelt, waar je van houdt. En toen Annelies onlangs aan haar zoon van 9 vroeg wat hij eigenaardig vindt aan zichzelf was zijn antwoord: dat ik twee moeders heb. Dat is ook wat eigenaardig misschien. Niet de norm in elk geval. Dus er kan er nog een bij op het lijstje: Je gezins- of woonsituatie of je familie. De volgende vragen komen aan bod: Wat is dan eigenlijk normaal? Wat is vreemd? Wat is leuk aan eigenaardig zijn? Wat niet? Waarom willen we graag op elkaar lijken? Waarom is het eng om af te wijken? Wat voel je als jij de enige bent met een eigenaardigheid?

Stap 2. Na deze eerste onderzoeksfase kiezen we een aantal kinderen uit wiens verhalen we verder uitdiepen. Vervolgens gaan we bepalen in welke vorm we deze verhalen gaan gieten. Voor WAKKER! waren dit videoportretten, voor RAAR! kiezen we ervoor om de verhalen te vangen in een object dat tentoongesteld wordt. Eigenaardigheden laten zich uiteraard niet vangen in een uniforme vorm. Een hele vreemde gewoonte laat zich misschien het beste vertalen door een gefluisterde bekentenis uit een doosje. Hele eigenaardige oren vragen er misschien wel om geboetseerd te worden en in neonkleuren te worden geverfd.

Stap 3. De Maanlander krijgt de functie van een atelier waarin en waarrond de verhalen door het onderzoeksteam daadwerkelijk omgezet worden in artistiek materiaal. In samenwerking met de kinderen wordt er geschreven, worden er beeldende objecten gemaakt en verhalen opgenomen.

De Theatrale Installatie: Het Rariteitenkabinet

De theatrale installatie is een Rariteitenkabinet. Een ruimte vol wonderlijke, eigenaardige objecten uit het artistieke vooronderzoek die te vinden zijn achter geheime luikjes en gordijntjes, in vreemde vitrines en kasten met laatjes en deurtjes, vormgegeven door decorontwerper Calle de Hoog. Hoe de muziektheaterervaring die hierin gaat plaatsvinden eruit komt te zien is nu nog niet precies te voorspellen, gezien dat deze deels gebaseerd wordt op de verhalen en objecten uit het artistiek vooronderzoek. Een aantal dingen kunnen we er echter nu al over zeggen.

Een aantal beelden die inspiratie bieden voor het te bouwen Rariteitenkabinet

Het Rariteitenkabinet is gevuld met uiteenlopende objecten, geluiden, geuren en instrumenten. Bij binnenkomst mogen de kinderen eerst vrij rondlopen om alles te bekijken en uit te proberen. Daarna nemen ze plaats op een van de 30 vreemd vormgegeven zitplekken en maken ze kennis met de suppoost. Deze kent de collectie door en door en presenteert de belangrijkste items. Over elk object weet hij op levendige en beeldende wijze te vertellen of zelfs te zingen. Op deze dag zijn er echter een paar nieuwe items binnengekomen waarvoor de suppoost nog een plek moet vinden. Wat bijzonder is, is dat deze objecten hem verrassend bekend voorkomen. Ze lijken te verwijzen naar zijn eigen eigenaardigheden...

Gaandeweg onthullen deze objecten een bijzonder inkijkje in het leven van de suppoost. Regisseur Annelies kiest er bewust voor om deze verhalen niet te verzinnen, maar te putten uit de persoonlijke verhalen van de acteur die de suppoost vertolkt. Simon van der Geest laat zich hierdoor inspireren bij het schrijven van het stuk. Juist de persoonlijke verhalen van de suppoost vormen de aanleiding om ook het publiek te bevragen en uit te nodigen hun eigen verhalen te delen.

Educatie

Maanlanders is in gesprek met **Hoi-Shan Mak**, kunstenaar, ambachtsvrouw, spreker, docent, reisbegeleidster, maar vooral schatgraver. Zij ontwerpt een educatief project waarbij kinderen hun eigenaardigheden vormgeven in een tentoonstellingsobject. De objecten worden vervolgens tentoongesteld in het rariteitenkabinet waarbij de kinderen zelf de rol van suppoost aannemen en hun medeleerlingen en hun ouders een rondleiding geven.

Artistieke Team:

Concept & regie: Annelies van Wieringen

Spel: Nader te bepalen

Componist: Joris Erwich

Schrijver: Simon van der Geest

Vormgeving: Calle de Hoog

Educatie vooronderzoek: Thekla Wildekamp

Educatie: Hoi-Shan Mak

4.3 DE JUKEBOX VAN GEVOEL (seizoen 2026 - 2027)

Thema

Dit seizoen duiken we met onze jonge doelgroep in de wereld van Het Gevoel. Wij mensen zijn stuk voor stuk gevoelige wezens, we voelen de hele dag van alles, maar in de dagelijkse omgang met elkaar laten we de zogenaamd minder gewenste gevoelens niet zo snel zien. Verdriet, boosheid, jaloezie en angst houden we vaak liever verborgen. Dit leren we ook al vroeg aan onze kinderen.

Tranen worden snel gedroogd. Woede wordt gesust of afgestraft. Bang zijn wordt gerelativeerd. Daarmee worden gevoelens van kinderen vaak al op zeer jonge leeftijd in bepaalde hokjes gestopt of beoordeeld als goed of slecht, gehoorzaam of stout. Maar met het wegstoppen van deze gevoelens gaat heel veel waardevols verloren. Met het wegstoppen van boosheid gaat namelijk ook kracht verloren. Met het wegstoppen van angst verdwijnt levenslust.

Door de ruimte te krijgen om te voelen wat je voelt leren we onszelf dragen. Leren we onszelf kennen en begrijpen. Leren we met onze gevoelens en die van anderen om te gaan.

Doel

Met De Jukebox van Gevoel wil Maanlanders kinderen, hun leerkrachten en ouders laten kijken naar hun gevoelens. Met een onbevangen blik. Wat is gevoel eigenlijk? Hoe werkt het? Kun je je gevoel controleren of zijn we eraan overgeleverd? En hoe kun je weten hoe een ander zich voelt? In een poging om de etiketten die we op gevoelens en de intensiteit ervan

plakken weer een beetje los te weken. Om de kaders op te rekken en vraagtekens te plaatsen bij het gegeven dat er überhaupt goede, en niet-goede gevoelens zouden bestaan.

Het (muzikale) Artistieke Vooronderzoek

Maanlanders komt wederom met de Maanlander naar school en verblijft daar vier weken. Het onderzoeksteam bestaat uit theatermaker Annelies, educatiespecialist Thekla, componist en musicus **Anne-Maartje Lemereis**, en een tekstdichter (n.t.b.). Samen met de kinderen gaat dit team op onderzoek uit.

Stap 1. Maanlanders gaat samen met de kinderen op onderzoek naar alle mogelijke gevoelens. De ingang om hierover in gesprek te gaan is door gebruik te maken van muziek. Muziek trilt los waarvan je niet wist dat het vast zat en brengt je op een hele directe manier bij lagen van jezelf waar woorden niet kunnen komen. Muziek heeft daardoor een openende werking die ontvankelijk en raakbaar maakt. Oftewel muziek laat ons voelen. Via de muziek van Anne-Maartje en door te zingen en te dansen laten we op speelse wijze allerlei gevoelens de revue passeren en gaan hierover in gesprek.

Stap 2. We kiezen een aantal kinderen uit (van groep 3 t/m 8) waarmee we hun verhalen en ideeën verder onderzoeken en uitdiepen.

Stap 3. De verhalen over gevoelens worden in samenwerking met Anne-Maartje en de tekstdichter omgezet in liederen.

De Theatrale Installatie: De Jukebox van Gevoel

De theatrale installatie bestaat uit een levensgrote jukebox. Zodra je deze instapt kom je als bezoeker terecht in een prikkelende wereld vol neonlicht, speakers, lp's en muziekinstrumenten. Het publiek ontmoet de driekoppige jukebox-band, die op verzoek alle mogelijke gevoelens bezingt, namelijk de liederen die gemaakt zijn tijdens het artistiek vooronderzoek. Deze liederen worden gekozen op basis van ouderwetse platenhoezen waarop een portret van het kind en een korte inhoud van het lied te zien is. Maar... hoe is het eigenlijk met de bandleden? Zij zitten dag en nacht op elkaars lip en vertolken de gevoelens van anderen, maar wat voelen zij?

Een van de bandleden heeft stiekem een platenhoes met zijn eigen portret tussen de plaatjes gestopt en verleidt de kinderen in het publiek dit plaatje te kiezen. Zij barst los in een lied waarin al haar opgekropte emoties een weg naar buiten vinden. Ze blaast haar collega-bandleden volledig omver. Samen met de kinderen gaat zij op zoek naar wat de andere twee voelen en hoe dat klinkt.

Educatie

Maanlanders werkt voor het educatieproject samen met **Stichting In de knop** van **Anne-Maartje Lemereis** (componist des Vaderlands) en **Remy Alexander**. Stichting in de Knop biedt een verscheidenheid aan muzikale workshops die allemaal hun wortels hebben in het improviseren en componeren. Na afloop van het bezoek aan de jukebox gaan de kinderen in groepjes een eigen lied componeren.

4.4 PROJECTEN IN 2027 en 2028

In 2027 wil Maanlanders haar artistieke vooronderzoek volledig uitvoeren in het speciaal basisonderwijs. Kunst- en cultuureducatie in het speciaal basisonderwijs is niet altijd vanzelfsprekend. Maanlanders wil juist ook deze kinderen in staat stellen om zichzelf en de wereld om hen heen te ontdekken en hun verhalen te delen. De diversiteit in onze samenleving vraagt daarnaast om (h)erkenning van kinderen met verschillende mogelijkheden, talenten en vaardigheden.

Het Planetarium (september 2027 t/m juni 2028)

Maanlanders gaat met de kinderen van het speciaal basisonderwijs op onderzoek uit naar aanleiding van de volgende vraag: hoe ziet jouw ideale planeet eruit? Deze vraag is open en tegelijkertijd geeft het de mogelijkheid om door de antwoorden iets te weten te komen over hoe het is om te leven met een beperking. De verhalen die we ophalen worden vormgegeven in een planetarium, waarmee we naar de scholen reizen. Tijdens deze tour reizen we zowel naar scholen in het speciaal onderwijs als naar scholen in het reguliere basisonderwijs. Een mogelijke vorm die Maanlanders in gedachten heeft is om de hele school vol te hangen met vormgegeven planeten en het publiek met koptelefoons rond te laten zwerven van planeet naar planeet. Bij elke planeet hoor je het bijbehorende verhaal.

Samenwerken met Phion, orkest van Gelderland en Overijssel

Maanlanders is gevraagd door Phion om in seizoen 27/28 samen een kleutervoorstelling te maken. De expertise op het gebied van muziektheater van Annelies van Wieringen is groot, ze werkte eerder met professionele musici van onder andere de Philharmonie Zuid.

Maanlanders gaat dus graag in op deze vraag. Maar niet zonder ook in dit samenwerkingsproject haar unieke werkwijze voort te zetten. Als vooronderzoek op de kleutervoorstelling gaat Maanlanders verhalen ophalen bij de kinderen van groep 8, over hoe het was om kleuter te zijn en naar de kleuterklas te gaan. Wat herinneren zij zich nog? Welke situaties of beelden zijn blijven hangen? Mooi om met deze doelgroep, die op het punt staat de school te verlaten, terug te blikken naar hoe ze ooit de school binnen stapten. Deze ervaringen worden onderdeel van de te maken/schrijven voorstelling.

September 2028 t/m december 2028

In het najaar van 2028 vindt een uitgebreide evaluatie plaats. We richten onze telescoop op de projecten in het verleden en kijken vooruit naar de toekomst.

Is er de optie om een van de theatrale installaties in reprise te nemen, en zo een langer leven te geven? We onderzoeken mogelijkheden om bestaande samenwerkingen verder uit te breiden en mogelijke nieuwe samenwerkingen te verkennen?

Maanlanders ruimt tijd in voor het maken van nieuwe artistieke plannen.

Welke mogelijkheden liggen er om onze werkwijze uit te breiden naar andere domeinen? Of te implementeren bij collega gezelschappen?

HOOFDSTUK 5 PUBLIEK

5.1 Primair onderwijs

De activiteiten van Maanlanders vinden grotendeels plaats in het primair onderwijs. We spelen voor de groepen 3 t/m 8, leerkrachten en ouders. Groep 1 en 2 wordt altijd in de 'slipstream' meegenomen. Ook de kleuters mogen een kijkje nemen in de installaties en er wordt voor hen een passende activiteit aangeboden. Maanlanders kiest bewust voor uiteenlopende scholen met verschillen in determinatie, niveau en samenstelling. Binnen deze schoolgemeenschappen bevindt zich een inclusieve (mini)maatschappij met een diversiteit aan levenswijzen en perspectieven. Juist daar kunnen we als makers een brede blik op de leefwereld van kinderen ontwikkelen en verhalen oogsten voor de theatrale installaties. Maanlanders gaat de komende jaren ook binnen het speciaal basisonderwijs opereren. Een nieuw terrein waarop we onze expertise stap voor stap willen vergroten. In 2024 staan we een maand lang op een basisschool voor speciaal onderwijs, met een artist-in-school-project LIFT OFF waarin we gaan ontdekken op welke wijze wij als theatermakers kunnen creëren met en voor deze doelgroep, met als doel de theatrale installaties in de speelweken ook op het speciaal basisonderwijs te plaatsen. In 2027 maken we Het Planetarium en vindt het artistieke vooronderzoek hiervoor plaats binnen het speciaal basisonderwijs.

5.2 Vrij publiek

De installaties van Maanlanders zijn, gezien de thematiek en de universele vragen die aan bod komen, geschikt voor een breed, divers (volwassen) publiek. Door onze installaties ook op plekken buiten de school te plaatsen bereiken we nieuwe doelgroepen en vergroten daarmee het maatschappelijke effect van onze projecten. Bij Het **Akoesticum** in Ede en **Theatergroep de Horde** in Nijmegen zijn hier concrete plannen voor.

Maanlanders heeft een warme band met het Akoesticum, een nationaal trainingscentrum voor muziek, dans en theater in Ede. Voor het Pegasus Wandelfestival werkten we samen en sindsdien vonden alle repetities van Maanlanders plaats in het Akoesticum. Het Akoesticum heeft zowel culturele als niet-culturele partijen in huis en heeft als missie deze sectoren aan elkaar te verbinden, om zo creativiteit en innovatie te stimuleren. Dit doen ze door alle partijen een Cultuurshot aan te bieden. Dit kan een optreden, een muzikale wrap-up of een theater- of dansworkshop zijn. Anne ten Barge, directeur van het Akoesticum, is voornemens om onze installaties één à twee weken per jaar in te zetten als Cultuurshot, en alle partijen die in huis zijn deel te laten nemen. In een gemiddelde week zijn dat bijvoorbeeld: De Nederlandse Bach vereniging, het ACVA kinderkoor, RUSKO studentenkoor, de Christelijke Hogeschool Ede, de Gemeente Ede en de Food Valley en Artsen in opleiding. Voor Maanlanders een fantastische mogelijkheid haar werk met een breed, divers publiek te delen.

Daarnaast heeft Maanlanders er onlangs een nieuwe Gelderse bondgenoot bij gekregen op het gebied van jeugdtheater: Theatergroep de Horde o.l.v. Ramses Graus. Maanlanders en de Horde zien mogelijkheden om in de toekomst te gaan samenwerken. De artistieke ambities van beide organisaties kunnen gecombineerd van grote waarde zijn voor het cultureel aanbod in Gelderland.

Om te beginnen zijn er reeds afspraken gemaakt om de theatrale installaties in het Badhuis in Nijmegen te plaatsen en open te stellen voor vrij publiek.

5.3 Onconventionele speelplekken met specifieke doelgroepen

Naast het spelen op scholen, in theaters of op een plek als Het Akoesticum droomt Maanlanders van nieuwe, onconventionele speelplekken waar onze installaties impact kunnen maken op specifieke doelgroepen. Stel je voor: De Jukebox van Gevoel in een ziekenhuis, het rariteitenkabinet op de Zuidas. Het hemelbed in de hal van het gemeentehuis, alle ambtenaren en wethouders samen in bed. Een wens die we serieus gaan verkennen de komende jaren.

5.4 Aantallen

Met de theatrale installaties reist Maanlanders ieder jaar naar 10 scholen. Per school gaan we uit van een gemiddeld bereik van 6 klassen, 10 leerkrachten en 30 ouders. Voor het artistieke vooronderzoek dat plaatsvindt op 1 school rekenen we een gemiddelde van 200 kinderen, 10 leerkrachten en 30 ouders.

Voor het plaatsen van de theatrale installatie op overige plekken gaan we uit van 2 voorstellingen op een dag en bouwen we in 4 jaar tijd op van 8 naar 16 speeldagen per jaar.

2025→ 2260 toeschouwers

2026→ 2380 toeschouwers

2027→ 2500 toeschouwers

2028→ 2740 toeschouwers

5.5 Publiekswerving

Maanlanders is vanaf haar oprichting aangesloten bij het Netwerk Jeugdpodiumkunsten van Gelderland. Het netwerk is overtuigd van onze expertise en de bijdrage die we kunnen leveren aan de podiumkunsten in Gelderland. De aanbieders binnen het netwerk, waaronder Sonnevand, Phion en Introdans, bundelen ieder seizoen hun aanbod dat wordt verspreid onder cultuurpunten en theaters via Cultuur Oost, de Gelderse adviesorganisatie voor Kunst en Cultuur. Cultuur Oost organiseert tevens inspiratiedagen en netwerkbijeenkomsten waar aanbod en vraag bij elkaar komen en Maanlanders zich kan presenteren.

Uiteraard onderhoudt Maanlanders ook zelfstandig intensief contact met de diverse cultuurpunten. Met name in Ede heeft dit al geresulteerd in een vaste afname van ons aanbod door Cultura. Meer dan de helft van onze voorstellingen vond daar de afgelopen jaren plaats. Dit heeft fijne ‘ambassadeurs’ opgeleverd. Een aantal schooldirecteuren ziet ons als een waardevolle cultuuraanbieder in de regio en heeft dit ook bevestigd binnen de schoolbesturen. Daarnaast was er een afname van ons aanbod via Kunstwerk in Zevenaar, Helmie Stil in Doesburg, Riqq in Rheden, Clinck in Bemmelen en Cultuurknooppunt Wijchen/Beuningen. Deze organisaties nodigen Maanlanders uit voor de informatiemarkten die zij organiseren voor cultuurcoördinatoren in hun regio. Maanlanders kijkt bij het plannen van de speelweken kritisch naar de samenstelling van de scholen om te zorgen voor een brede representatie van de samenleving.

In het najaar van 2023 hebben we onze toekomstplannen voorgelegd aan een aantal prominente cultuurbemiddelaars in Gelderland. Onder andere Anja Faassen en Arjen Nicolai van Gigant in Apeldoorn, Doreen Keurentjes van Rozet, Edith Elshof van Kunstwerk in Zevenaar en Lieke Nellestein van Cultura in Ede. Zij spreken unaniem hun enthousiasme uit over onze voorgenomen werkwijze. Zij benadrukken dat ze op zoek zijn naar cultuuraanbod in projectvorm dat ze schoolbreed kunnen inzetten.

Het directe en persoonlijke contact vullen we aan met het zoveel mogelijk onder de aandacht brengen van ons aanbod via beeld; zowel via de website als via social media en direct mail. Voor zowel de cultuurpunten als de leerkrachten in het onderwijs is het van groot belang dat ons aanbod zichtbaar is en blijft. Dat betekent dat we de komende jaren nog meer investeren in registraties en verslaglegging van onze unieke werkwijze.

HOOFDSTUK 6 ORGANISATIE

6.1 Directie en medewerkers

Maanlanders wordt geleid door Artistiek Directeur Annelies van Wieringen en Zakelijk Directeur Thekla Wildekamp.

Daarnaast werkt Maanlanders voor al haar projecten samen met producent Babsie van Aalderen en zakelijk assistent Alien Stieger. Voor de projecten wordt verder gewerkt met freelance ontwerpers, acteurs, muzikanten, componisten en schrijvers. Dit zijn grotendeels mensen met wie Maanlanders eerder heeft samengewerkt. De komende jaren gaat Maanlanders het artistieke team uitbreiden met mensen die een brede vertegenwoordiging vormen van de inclusieve samenleving. Er moet ruimte komen voor een verscheidenheid aan perspectieven die ten goede komen aan ons artistieke product.

6.2 Fair practice

De directie en alle betrokken medewerkers werken op freelance basis. Bij toekenning van de meerjarige subsidie verkent Maanlanders de mogelijkheden om de freelanceovereenkomst van de zakelijk en artistiek directeur om te zetten naar een vast dienstverband.

Met iedere werknemer, (freelance) opdrachtnemer worden afspraken vastgelegd in de vorm van een model (arbeids) overeenkomst. De afspraken betreffen duur, lengte, beloning en aard van de werkzaamheden en eventuele (onkosten) vergoedingen. Maanlanders volgt daarbij de richtlijnen van de CAO Toneel en Dans en de auteursbond.

De financiële administratie wordt ondergebracht bij Force Finance. Maanlanders werkt met jaarbegrotingen en jaarrekeningen. De (financiële) bijdragen en de invloed van culturele en maatschappelijke partners zijn zichtbaar via de begroting en de jaarrekening. Maanlanders zal bij structurele subsidie vanaf 2025 ook een jaarverslag publiceren. Deze zal op de website worden geplaatst.

Maanlanders is een kleine organisatie waardoor het goed mogelijk is om in vertrouwen en veiligheid met elkaar te werken. Bij groei van de organisatie zullen we monitoren of het noodzakelijk is een freelance vertrouwenspersoon aan te stellen. Ook in ons contact met het onderwijs staat vertrouwen voorop en werken we nauwkeurig volgens de richtlijnen van de AVG *Algemene verordening gegevensbescherming* en vragen om toestemming van ouders indien nodig.

6.3 Bestuur

Maanlanders heeft drie bestuurders, hun bestuurswerk is onbezoldigd. Volgens de richtlijnen van de Governance Code Cultuur zijn hun taken en verantwoordelijkheden en die van de directie vastgelegd in een directiereglement. Het bestuur van Maanlanders is voornemens in 2024 uit te breiden met een lid uit het onderwijs. Daarbij wordt bij voorkeur gezocht naar een vrouw en/of iemand met een niet-westerse achtergrond.

Het bestuur van Maanlanders is onafhankelijk en bestaat uit:

Bert Frölich (voorzitter) - bestuurder Kunstwerk! Zevenaar

Agnes Bolwiender (penningmeester, secretaris) – Zakelijk leider MATZER Theaterproducties

Tobias Ponsioen (bestuurslid) – Cultuurcoach

Bestuur en directie vergaderen vier keer per jaar, waarvan schriftelijk verslag gedaan wordt. Hierbij legt de directie verantwoording af aan het bestuur en worden in ieder geval de volgende onderwerpen besproken: de artistieke productie-ontwikkeling en uitvoering en de voortgang van het speelseizoen, de tussentijdse financiële rapportages, subsidieaanvragen, jaar- en projectbegrotingen. Het bestuur laat zich periodiek informeren over de organisatorische, financiële en personele stand van zaken binnen Maanlanders en reflecteert op zakelijke, artistieke en productionele beslissingen. Er is een bestuursaansprakelijkheidsverzekering.

HOOFDSTUK 7 GEOGRAFISCHE SPREIDING

Maanlanders is grotendeels actief in Gelderland, daarnaast werden er vier voorstellingen gespeeld in de stad Utrecht, één in Zwolle en veertien in de provincie Friesland. In 2022 speelde Maanlanders 18 voorstellingen en in 2023 waren dat er 79. Daarmee is een totaal van 3470 toeschouwers bereikt. De helft van al deze voorstellingen waren in de gemeente Ede, de rest concentreerde zich met name rond Zuid-Gelderland. Zoals zichtbaar in onderstaande afbeelding.

Vanuit het Netwerk Jeugdpodiumkunsten wordt in samenwerking met Cultuur Oost gekeken naar hoe de activiteiten zich verspreiden over de provincie. Er zijn zichtbaar ‘witte vlekken’ waar professioneel theateraanbod nog ontbreekt. Dat is met name in het gebied Noord-Veluwe en het uiterste oosten van de Achterhoek. Maanlanders heeft de ambitie om de komende jaren juist in die gebieden de kinderen van aanbod te voorzien, door intensiever contact te leggen met de cultuurpunten aldaar. De provincie Gelderland legt daar ook in hun jaarlijkse projectsubsidies voor de podiumkunsten de nadruk op.